

Kommissionens höstpaket 2026 inom ramen för den europeiska planeringsterminen

Statsrådsberedningen

Dokumentbeteckning

COM(2025) 955 Celexnummer 52025DC0955

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE, THE COMMITTEE OF THE REGIONS AND THE EUROPEAN INVESTMENT BANK. 2026 European Semester – Autumn Package; Delivering on the Competitiveness Compass: pushing forward with reforms and investments

COM(2025) 956 Celexnummer 52025DC0956

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL AND THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE Alert mechanism report 2026

COM(2025) 957 Celexnummer 52025DC0957

Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on the economic policy of the euro area

SWD(2025) 957/2 Celexnummer 52025SC0957

European Macroeconomic Report 2026

COM(2025) 958 Celexnummer 52025DC0958

PROPOSAL FOR A JOINT EMPLOYMENT REPORT FROM THE COMMISSION AND THE COUNCIL

COM(2025) 959

Celexnummer 52025DC0959

Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on human capital in the European Union

COM(2025) 951

Celexnummer 52025DC0951

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE, THE COMMITTEE OF THE REGIONS AND THE EUROPEAN INVESTMENT BANK. Reflecting the economic governance framework in national fiscal policy

COM(2025) 950

Celexnummer 52025DC0950

REPORT FROM THE COMMISSION. Germany and Finland. Report prepared in accordance with Article 126(3) of the Treaty of the Functioning of the European Union

Sammanfattning

Europeiska kommissionen inledde 2026 års europeiska planeringstermin genom att presentera det s.k. höstpaketet. Höstpaketet innehåller både meddelanden, rekommendationer och rapport. Nytt för i år är en rekommendation om humankapital och en europeisk makroekonomisk rapport. Kommissionen konstaterar att den främsta prioriteringen fortsatt är att stärka EU:s konkurrenskraft och samtidigt minska strategiska beroenden och behålla sunda offentliga finanser. Mot bakgrund av det komplicerade geopolitiska läget, behövs samordnade åtgärder för att stärka produktivitet, innovation och investeringar i linje med konkurrenskraftskompassen. Genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna blir särskilt viktiga, i ljuset av att faciliteten för återhämtning och resiliens avslutas och att nästa fleråriga budgetram inleds.

Regeringen välkomnar höstpaketet. Det är viktigt att planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser, och främja hållbar inkluderande ekonomisk tillväxt och välfungerande arbetsmarknader.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Höstpaketet inleder den europeiska planeringsterminen 2026. Den europeiska planeringsterminen är ett ramverk för samordning av den ekonomiska politiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken inom EU. Ramverket innefattar bland annat EU:s finanspolitiska regler, men också makroekonomisk övervakning och riktlinjer för sysselsättningspolitiken.

Den 25 november presenterades höstpaketet som bl.a. innehåller ett meddelande om den europeiska planeringsterminen 2026, en rapport om förvarningsmekanismen 2026, ett förslag till rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet för 2026 och ett förslag till gemensam sysselsättningsrapport för 2026. Vidare innehåller höstpaketet rekommendationer för finanspolitiken i EU i form av ett finanspolitiskt meddelande, yttranden om utkasten till 2026 års budgetplaner för medlemsstaterna i euroområdet och kommissionens så kallade 126.3-rapport om huruvida någon av medlemsstaterna brutit mot fördragets finanspolitiska referensvärden. Nytt för i år är ett förslag till rekommendation om humankapital samt en europeisk makroekonomisk rapport.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Meddelande om den europeiska planeringsterminen 2026 – höstpaketet

Kommissionen konstaterar att den främsta prioriteringen fortsatt är att stärka EU:s konkurrenskraft och samtidigt minska strategiska beroenden och säkerställa sunda offentliga finanser. Mot bakgrund av det geopolitiska läget behövs samordnade åtgärder för att stärka produktivitet, innovation och investeringar i enlighet med konkurrenskraftskompassen. Genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna blir särskilt viktigt, i ljuset av att faciliteten för återhämtning och resiliens avslutas och att nästa fleråriga budgetram inleds.

Höstpaketet bygger på kommissionens höstprognos som pekar på en motståndskraftig ekonomi med måttlig tillväxt. Tillväxten drivs främst av inhemsk efterfrågan och investeringar, en fortsatt robust arbetsmarknad och fallande inflation. Samtidigt fortsätter EU att tampas med strukturella

utmaningar, osäkerhet och ökat tryck på offentliga finanser till följd av både säkerhetspolitiska åtaganden och omställningen till en utsläppsfri och digital ekonomi.

1.2.2 Den årliga förvarningsrapporten

Den årliga förvarningsrapporten är det första steget i det årliga makroekonomiska obalansförfarandet och innebär en första analys av de makroekonomiska obalanserna i medlemsstaterna under året innan. Baserat på denna analys kan kommissionen välja att gå vidare med fördjupade granskningar för de medlemsstater där man bedömer att det finns en risk för makroekonomiska obalanser. Det är den fördjupade granskningen som slår fast huruvida sådana obalanser föreligger eller inte.

Baserat på rapportens slutsatser anser kommissionen att fördjupade granskningar är motiverade för Grekland, Italien, Ungern, Nederländerna, Rumänien, Slovakien och Sverige.

1.2.2.1 Sverige

Den fördjupade granskningen av Sverige motiveras, liksom tidigare år, av en hög privat skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt. Följande huvudslutsatser dras för Sverige.

- Företagens och hushållens skuldkvoter har minskat något under de senaste åren, men är fortfarande höga och räntetäckningsgraden för svenska företag är bland de lägsta i EU. Hushållens skuldsättning har minskat som andel av BNP, men minskningen väntas avta i takt med att inflationen blir lägre.
- Den höga andelen bolån med rörliga räntor fortsatte tynga hushållens balansräkningar under den penningpolitiska åtstramningen. Bostadspriserna var relativt stabila 2024, men är fortfarande enligt kommissionen övervärderade och banksektorns exponering mot fastighetsmarknaden utgör fortsatt en risk.
- I den uppdaterade resultattavlan, som avser utfall fram till 2024, överstiger Sverige tröskelvärdena för hushållens skuldsättning, icke-

finansiella företags skuldsättning, exportprestation och nominell enhetsarbetskostnad.

- Kommissionen anser därmed att det behövs en fördjupad granskning (IDR) av Sverige även i år.

1.2.3 Rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet

Rekommendationen för euroområdet antas av rådet och innehåller vägledning om den ekonomiska politiken i euroområdets medlemsstater. Det är enbart euroområdets medlemsstater som har rösträtt i frågan. I år föreslår kommissionen rekommendationer till euroområdets medlemsstater om att bland annat:

- öka investeringar i innovativa och strategiska sektorer, främja utvecklingen av den europeiska spar-och investeringsunionen och den digitala euron samt verka för bibehållen finansiell stabilitet.
- stärka arbetsmarknaderna genom satsningar på färdigheter, utbildningsresultat och högkvalitativa arbetstillfällen.
- säkerställa att tillväxttakten i nettoutgifterna följer rådets landspecifika rekommendationer samtidigt som flexibilitet garanteras för försvarsutgifter. Hantera flaskhalsar inom försvarsindustrin och främja gemensam upphandling.

1.2.4 Den europeiska makroekonomiska rapporten

Den europeiska makroekonomiska rapporten är ny och ersätter de horisontella delarna i rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet och de horisontella makroekonomiska delarna i rapporten om förvarningsmekanismen. Rapporten ger en samlad bild av det makroekonomiska läget och riskerna. Rapporten har två tematiska fördjupningsområden i år: sparande och investeringar samt makroekonomiska effekter av försvarsutgifter i EU. I rapporten konstateras att sparandet i EU är högt samtidigt som en betydande del av investeringarna sker utanför EU vilket är ett resultat av de fragmenterade kapitalmarknaderna och riskaptiten i unionen. Rapporten konstaterar också att den makroekonomiska effekten av

försvarsutgifter varierar beroende på utgiftstyp och lyfter åtgärder för att stärka EU:s industriella kapacitet.

1.2.5 Den gemensamma sysselsättningsrapporten

Kommissionen och rådet ska varje år, inom ramen för den europeiska planeringsterminen, upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om sysselsättningsläget och genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna och den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rapporten analyserar den sociala utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen i unionen och presenterar på ett övergripande plan sysselsättningsreformer som medlemsstaterna lagt fram det senaste året.

Kommissionen konstaterar i årets rapport att trots en ökande ekonomisk och geopolitisk osäkerhet förblev EU:s arbetsmarknad motståndskraftig under 2024 och början av 2025, med måttlig men robust sysselsättningstillväxt. Sysselsättningsgraden (20–64 år) i EU nådde 75,8 procent, motsvarande en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med 2023, och steg ytterligare till rekordhöga 76,2 procent under andra kvartalet 2025. Samtidigt minskade arbetslösheten i EU till rekordlåga 5,9 procent (15–74 år) 2024 och uppgick till 6,0 procent i september 2025.

Därutöver är låg tillväxt i arbetsproduktivitet en utmaning för EU:s konkurrenskraft och för social sammanhållning. För att stärka sin konkurrenskraft och strategiska autonomi måste EU öka sin innovationskapacitet, bland annat genom att förbättra sitt humankapital i linje med behoven. Bristen på arbetskraft och kompetens fortfarande hög. Att ta itu med det är avgörande för att öka EU:s konkurrenskraft. Att främja arbets kvalitet är nyckeln till en konkurrenskraftig social marknadsekonomi med hög produktivitet och större social sammanhållning.

Löneökningen i EU förblev robust under 2024, men varierade kraftigt mellan medlemsstaterna. Den årliga ökningen av nominell ersättning per anställd låg på 5,1 procent, en minskning från rekordnivån 6,1 procent år 2023. Reallöneökningen återhämtade sig under 2024 till 2,7 procent. Den stöddes främst av minskad inflation och stark nominell löneökning. I de flesta medlemsstater har reallönerna överstigit nivåerna före pandemin.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten följer även utvecklingen mot de EU-övergripande sociala målen till 2030 avseende sysselsättning, utbildning och fattigdomsminskning. EU är på väg att nå sitt överordnade sysselsättningsmål till 2030, trots en blygsam (om än accelererande) BNP-tillväxt. Efter att ha ökat till 75,8 procent 2024 är EU:s sysselsättningsgrad endast 2,2 procentenheter från målet på 78 procent 2030. Samtidigt krävs ytterligare ansträngningar för att nå EU:s överordnade mål för utbildning och fattigdomsminskning.

Årets rapport har, likt förra året, kompletterats med analyser avseende potentiell risk för respektive medlemsstat att inte utvecklas mot uppåtgående social konvergens. I årets landanalys identifieras nio medlemsstater som kommer vara föremål för fördjupande analyser i ett andra steg under våren. Sverige är inte ett av dessa.

1.2.6 Rekommendation om humankapital

Som en del av höstpaketet har kommissionen lagt fram ett förslag till rådsrekommendation om humankapital. Syftet är att stärka EU:s konkurrenskraft och motståndskraft genom investeringar i människor och kompetens. Kommissionen anser att EU står inför omfattande kompetensbrister, särskilt inom strategiska sektorer, samt behov av att stärka grundläggande färdigheter och livslångt lärande.

Medlemsstaterna rekommenderas att under perioden 2026–2027 vidta åtgärder för att minska kompetensbrister i strategiska sektorer, stärka grundläggande färdigheter för att bygga solida grunder för högre konkurrenskraft, stärka yrkesutbildning för förbättrad konkurrenskraft, öka andelen studenter inom STEM-ämnen på eftergymnasial nivå, investera i utbildning och kompetens samt kunskap om kompetensbehov för att hantera omställning på arbetsmarknaden.

1.2.7 Kommissionens bedömning av finanspolitiken i EU:s medlemsstater

Kommissionens bedömning av finanspolitiken i EU berörs i fyra delar: ett finanspolitiskt meddelande, yttranden om utkasten till 2026 års budgetplaner för medlemsstaterna i euroområdet, en europeisk makroekonomisk rapport och kommissionens så kallade 126.3-rapport om huruvida någon av medlemsstaterna brutit mot fördragets referensvärden.

I kommissionens övergripande meddelande om den finanspolitiska situationen i EU:s medlemsstater görs en bedömning av hur medlemsstaterna efterlever den nettoutgiftsbana som rekommenderats av rådet och som ligger till grund för medlemsstaternas finans- och strukturpolitiska planer. För euroländerna baseras bedömningen även på utkastet till 2026 års budgetplaner. Enligt kommissionens bedömning riskerar Bulgarien, Cypern, Malta, Portugal, Slovenien, Spanien och Ungern att inte efterleva sin rekommendation under kommande år.

För Sverige konstaterar kommissionen att även om Sverige är prognosticerat att överstiga tröskeln för årlig avvikelse 2026, så befinner sig Sverige fortsatt inom ramen för den maximalt tillåtna utgiftstillväxten. För länder såsom Sverige med en låg skuld föranleder avsteg från tröskelvärdena inga vidare åtgärder.

I varje vår- och höstpaket gör kommissionen en bedömning om huruvida något eller några av medlemsstaterna brutit mot fördragets referensvärden, och om ett underskottsförfarande bör öppnas. I årets höstpaket bedöms Finland och Tyskland ha överskridit referensvärdet om högst 3 procents budgetunderskott. Kommissionen bedömer att ett underskottsförfarande bör öppnas för Finland. För Tyskland bedömer kommissionen att ett underskottsförfarande inte bör öppnas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Höstpaketet har ingen direkt inverkan på svenska regler. Arbetet inom ramen för den europeiska planeringsterminen bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Höstpaketet har i sig ingen direkt inverkan på EU-budgeten eller medlemsstaternas budget. De prioriteringar som föreslås av kommissionen kan dock leda till konsekvenser för nationella budgetar, förutsatt att medlemsstaterna väljer att agera i enlighet med prioriteringarna.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar höstpaketet. Det är viktigt att den europeiska planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser, och främja inkluderande hållbar ekonomisk tillväxt och välfungerande arbetsmarknader.

Regeringen välkomnar vidare förvarningsrapporten och noterar kommande fördjupade granskningar. Avseende Sverige fortsätter regeringen och berörda myndigheter att noga följa utvecklingen när det gäller hushållens skuldsättning och bostadsmarknaden, där flera åtgärder har genomförts de senaste åren.

Det finns skäl att ge euroområdet som helhet visst fokus inom den europeiska planeringsterminen, med tanke på dess särskilda utmaningar. Regeringen anser samtidigt att det är viktigt att den europeiska planeringsterminen förblir ett ramverk för hela EU och att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna även fortsättningsvis respekteras.

Regeringen bedömer att den gemensamma sysselsättningsrapporten ger en rättvisande lägesbild av det sysselsättnings- och socialpolitiska läget i unionen.

Regeringen välkomnar rekommendationen till medlemsstaterna om humankapital på ett övergripande plan. Regeringen välkomnar att frågan om arbetskrafts- och kompetensbrist i EU och vikten av att stärka EU:s konkurrenskraft uppmärksammas. Det finns ett behov av samstämmighet mellan rekommendationen och andra befintliga och kommande EU-initiativ. En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, liksom att nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och utbildningsområdet ska respekteras.

Regeringen anser att det är av stor vikt att EU:s ramverk för ekonomisk styrning tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt som säkerställer likabehandling mellan medlemsstaterna och främjar hållbara offentliga finanser.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelande och förslag har inte sänts på remiss.

Samråd med arbetsmarknadens parter har ägt rum. Bland annat välkomnades rekommendationen om humankapital och vikten av kompetensförsörjning lyftes.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen grundar sina förslag på artikel 119, 121 och 148 i EUF-fördraget.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte aktuellt eftersom det handlar om meddelanden, förslag till rapport och rekommendationer.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Höstpaketet kommer närmast att diskuteras i berörda rådskonstellationer under vintern och utgöra underlag till Europeiska rådets möte i mars 2026. Stats- och regeringscheferna ska då lämna vägledning inför medlemsstaternas rapportering inom ramen för planeringsterminen.

4.2 Fackuttryck och termer

Stabilitets- och tillväxtpakten: Stabilitets- och tillväxtpakten är EU:s gemensamma regelverk för att säkra sunda offentliga finanser. I dagsläget består den av en förebyggande del, som fokuserar på en landspecifik nettoutgiftsbana för den årliga och kumulativa tillväxttakten av nationella primära nettoutgifter och en korrigerande del, det s.k. underskottsförfarandet. Det förfarandet tillämpas då en medlemsstat bedöms ha ett alltför stort underskott, vilket värderas på basis av referensvärdena om dels ett underskott i de offentliga finanserna som är större än 3 procent av BNP, eller en offentlig bruttoskuldkvot som ligger över referensvärdet om 60 procent av BNP och som inte minskar i lämplig takt.

Det makroekonomiska obalansförfarandet: Det makroekonomiska obalansförfarandet syftar till att upptäcka och förebygga makroekonomiska balanser i medlemsstaterna. Det infördes i syfte att bredda den ekonomisk-politiska övervakningen så att hänsyn kunde tas till strukturella och finansiella utmaningar bland medlemsstaterna som inte täcktes av stabilitets- och tillväxtpakten. Det makroekonomiska obalansförfarandet innehåller även ett särskilt förfarande för medlemsstater som bedömts ha s.k. alltför stora obalanser. Förfarandet syftar till att åtgärda särskilt allvarliga obalanser och innebär att medlemsstater måste ta fram korrigeringsplaner. Förfarandet vid alltför stora obalanser har hittills aldrig tillämpats.